



Ülle Madise  
Õiguskantsler  
[info@oiguskantsler.ee](mailto:info@oiguskantsler.ee)

20.02.2026 nr 1-9/14

## Alaealiste töötamine Eestis

Lugupeetud õiguskantsler

Alaealiste töötamise reegleid Eestis on palju, need sõltuvad alaealise vanusest ja on ära toodud erinevates töölepingu seaduse (TLS) paragrahvides. Seaduse sätete paljususe ja erisused tekitavad segadust seaduse rakendajatele ehk tööandjatele, alaealistele ja ka lapsevanematele. Nõuded seaduses on ka pidevas muutmises. Viimased muudatused jõustusid 13.02.2026.

### Õppimiskohustus Eestis

Laste põhikohustuseks peab jääma õppimine. Eesti Vabariigi põhiseadus § 37 lõige 1 sätestab muuhulgas, et õppimine on kooliealistel lastel seadusega määratud ulatuses kohustuslik ning riigi ja kohalike omavalitsuste üldhariduskoolides õppemaksuta.

Haridusseaduse § 10<sup>1</sup> järgi on kohustus õppida 18-aastaseks saamiseni või kesk- või kutsehariduse omandamiseni.

*Eesti Vabariigi haridusseadus § 10<sup>1</sup>:*

*(1) Õppimiskohustus on kohustus osaleda põhi-, kesk- või kutsehariduse õppes ning omandada teadmisi, oskusi ja pädevusi, et tagada enda areng.*

*(2) Õppimiskohustus on Eestis elaval lapsel, sealhulgas välisriigi kodakondsusega lapsel ja määratlemata kodakondsusega lapsel, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Lapsel on õppimiskohustus 18-aastaseks saamiseni. Õppimiskohustus loetakse täidetuks enne 18-aastaseks saamist juhul, kui laps on omandanud kesk- või kutsehariduse.*

Töölepingu seaduse (TLS) § 7 lg 1<sup>1</sup> järgi järgi on kohustus õppida kuni 17-aastaseks saamiseni või põhihariduse omandamiseni.

TLS § 7 lg 1<sup>1</sup> muudatus jõustus 13.02.2026 ja selle kohaselt: *Õppimiskohustus käesoleva seaduse tähenduses on alaealisel kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.*

TLS-s olev õppimiskohustuse mõiste ei kattu haridusseaduses oleva õppimiskohustuse mõistega. Õppimiskohustuse mõiste lisati Töölepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise eelnõu (602 SE) menetlemisel (paindliku tööaja eelnõu), kui Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) esitas 08.10.2025 Riigikogu õiguskomisjonile ettepaneku eelnõu täiendamiseks alaealiste tööd puudutavate ettepanekutega. MKM poolt esitatud täiendavaid ettepanekuid ei räägitud läbi ühegi huvigrupiga ega sotsiaalpartneriga. Kuna õppimiskohustuse mõiste lisandus eelnõusse alles riigikogus, siis eelnõu seletuskirjast ei leia selgitust õppimiskohustuse mõistele.

Erinevates seadustes oleva sama mõiste erinev tähendus võib viidata vastuolule õigusselguse põhimõttega (põhiseaduse § 10, § 13). Tööandjatele, alaealistele töötajatele, lapsevanematele võib jääda arusaamatuks,

millise vanusepiirini on alaealisel kohustus õppida. Õigusaktid peaksid olema sõnastatud selgelt ja arusaadavalt, et igaühel oleks võimalik regulatsioonist üheselt aru saada.

Kui õigusnormid ei ole kooskõlas ja muutuvad ebaselgeks, siis riik ei taga järjepidevalt alaealiste õigust haridusele (põhiseadus § 37).

### **Alaealise tööaeg**

Lisaks õppimiskohustuse mõistele lisandus oktoobris 2025 Riigikogu menetluses olevasse eelnõusse 602SE ka alaealiste tööaega muutvaid sätteid (TLS § 43 lg 4), mis võimaldavad alaealistel rohkem töötada. Näiteks suurendati 7-12 aastase alaealise maksimaalset tööaega koolivaheajal 3 tunnilt 6 tunnini päevas ja 15 tunnilt 30 tunnini seitsmepäevase ajavahemiku jooksul ja anti võimalus vähemalt 15- aastastele töötada koolivaheajal täistööajaga.

Kuivõrd MKM poolt lisatud täiendusi ühegi huvigrupiga eelnevalt läbi ei räägitud, siis jällegi ei ole seaduse sätete muutmise kohta selgitust eelnõu seletuskirjas. Jääb arusaamatuks, miks oli vaja TLS § 43 muuta ning kas TLS-s olevad alaealise tööaega reguleerivad sätted on kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 32 sätestab lapstööjõu keelustamise ja noorte töökaitse. Harta artikkel 32 järgi: *Laste töölevõtmine on keelatud. Töölevõtmisel ei või vanuse alammäär olla madalam kui iga, mil lõpeb koolikohustus, ilma et eelõeldu mõjutaks noorte soodsamate eeskirjade kohaldamist ja piiratud erandeid.*

*Rahvusvahelise õiguse standardid nõuavad, et alaealise töötamine enne täiskasvanuks saamist oleks hariduse omandamise ajal kõrvaltegevus, mitte põhitegevus. ILO ja Sotsiaalharta kontekstis kerge töö tegemine eeldab osalist töökoormust.*

Euroopa Nõukogu direktiiv 94/33/EÜ, noorte kaitse kohta tööl artikkel 8 punkt 1 d kohaselt tuleb piirata laste tööaega seitsme tunnini päevas ja 35 tunnini nädalas kerge töö puhul, mida teevad lapsed, kes siseriikliku õiguse alusel ei kuulu enam täieliku koolikohustuse alla.

Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee on oma 2023. aasta hinnangus alaealiste töötaja lubatud määra kohta Eestis leidnud, et „13-14-aastaste 7 tundi päevas / 35 tundi nädalas koolivaheajal töötamist on lastele liigselt koormav ning rikub Sotsiaalharta Artikkel 7 § 1 nõudeid, mille kohaselt on alla 15-aastaselt lubatud töötada koolivaheajal mitte rohkem kui 6 tundi päevas ja 30 tundi nädalas“ <https://rm.coe.int/conclusions-2023-estonia-en-2749-3646-0553-1/1680aedd0d>

Kindlasti peaksid ka alaealised töötama töökogemuse saamiseks. Seaduses olevate normide muutmisele peaks eelnema analüüs, miks kehtivaid nõudeid muudetakse ja kas kavandatavad muudatused on noorte kaitsmise eesmärgiga kooskõlas. Eesti ei peaks muutuma riigiks, mis valib alaealisele maksimaalse lubatud töötaja koos minimaalse töötasuga.

Palume õiguskantsleri hinnangut, kas alaealiste töötamise reeglite muudatused TLS-s, mis jõustuvad 13.02.2026 on kooskõlas EV põhiseadusega ja Eestile kohustusliku rahvusvahelise õigusega.

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Kaia Vask

EAKLi esimees